

Research Paper

Investigating and analyzing the components of urban livability in the direction of sustainable development (case study: Ghaemshahr)**Zinab Karkeh abadi ^{*1}, Hamzeh Behrouzi ²**

1- Associate Prof., Department of Geography and Urban Planning, Semnan Branch, Islamic Azad University, Semnan, Iran.

2- PhD student, Department of Geography and Urban Planning, Semnan branch, Islamic Azad University, Semnan, Iran.

Received: 2021/01/16**Accepted:** 2021/05/06**PP:** 215-228

Use your device to scan and read the article online

Keywords:

Urban livability, dimensions of livability, sustainable development, Ghaem Shahr

Abstract

ivability is one of the main foundations of sustainable development that directly affects the physical, socio-economic and psychological dimensions of people's lives and includes the acquired features of the environment that make it a desirable, suitable and attractive place for living and working. The present article seeks to deal with the livability of Qaimshahr city with the aim of getting a basic understanding of the prevailing situation. To achieve this goal, using the descriptive-analytical method and the questionnaire tool, the researcher made; 383 citizens living in Qaimshahr city were evaluated by probability sampling method (simple random) and the collected data were statistically analyzed using one-sample T-tests and Friedman's test in SPSS software. The obtained results indicate that according to the comparison of the three social, economic and environmental components of Ghaem Shahr city, the average ranking value in the social dimension is equal to 1.48, the economic dimension is equal to 1.54 and the environmental dimension is equal to 98 It was 2/2 and the value of Friedman's test, which is calculated based on the chi-square statistic, is equal to 551/326 and the significance level is 0.000, which shows that there is a significant difference between these three components. In the social dimension, the surface water disposal quality index in the health and medical services index, along with all the items in the infrastructure index, have a lower than normal average, which indicates the lack of livability in the existing indicators. Also, in the economic aspect, the employment and housing index does not have a good situation, and appropriate solutions should be taken into consideration by the managers and those involved. All the dimensions of the environmental index have the minimum required average, which indicates the complete livability of this dimension.

Citation: Karkeh abadi, Z; Behrouzi, H. (2023): Investigating and analyzing the components of urban livability in the direction of sustainable development (case study: Ghaemshahr), Journal Research and Urban Planning, Vol 13, No 50, PP 215-228.

DOI: 10.30495/JUPM.2021.24622.3483

* **Corresponding author:** Zinab Karkehabadi

Address: Department of Geography and Urban Planning, Semnan Branch, Islamic Azad University, Semnan, Iran

Tell: +989125325714

Email: karkehabadi@yahoo.com

Extended Abstract

Introduction

Viability is one of the most important ideas of urban planning and planners and policy makers cite livability as a guiding principle for investment and decision making, which shapes the physical, social and economic environment of the city. In today's world, cities have become the main place of work and life of human beings. Economic, health, educational and recreational welfare, etc. are facing. This has led to various approaches today, including sustainability, quality of life, smart growth, urbanization and livability to deal with these conditions.

Methodology

The method of this research is descriptive and analytical using library studies and using a questionnaire which is of an applied type. The reason for choosing this method is to explain and analyze the relationship between research variables and study the effect of variables on each other. Its statistical population is all residents. It is an urban area of Ghaemshahr. Cochran's formula was used to estimate the sample size, the number of samples according to this formula is 383 people, and then the distribution and completion of the questionnaire was a simple random among citizens. Data were analyzed by SPSS software and one-sample t-test, Friedman test.

Results and Discussion

According to the comparison of the three economic, social and environmental

components of Ghaemshahr city, the average rank value of the economic dimension was equal to 54.1, the social dimension was equal to 48.1 and the environmental dimension was equal to 98.2. Based on Chi-square statistics, it is calculated to be equal to 551/266 and the significance level is 0.000, which shows that there is a significant difference between these three components.

Conclusion

The results showed that the environmental dimension of the region is more desirable by examining its existing indicators, which can be sought in the geographical location of the region and its climatic conditions. By examining the economic dimension, the following indicators of transportation and employment have the highest and lowest priority, respectively. In the social dimension of livability, studies showed that Ghaemshahr city has a favorable situation according to the means and significant levels of each indicator because except for the infrastructure item and surface water quality, all other indicators have suitable conditions for livability. In general, the data analysis concludes that the environmental dimension with the highest average has full livability and the economic dimension, except for the items and subsystems, has a relative livability that requires to address the shortcomings and weaknesses. It has been announced that measures should be considered by the officials and city managers.

بررسی و تحلیل مولفه‌های زیست‌پذیری شهری در راستای توسعه پایدار (مورد پژوهی: قائم شهر)

زینب کرکه‌آبادی^{۱*}، حمزه بهروزی^۲

۱-دانشیار گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران.
۲-دانشجوی دکتری، جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران.

چکیده

زیست‌پذیری یکی از مبانی اصلی توسعه پایدار است که مستقیماً بر ابعاد فیزیکی، اجتماعی-اقتصادی و روانی زندگی مردم تأثیر می‌گذارد و در برگیرنده ویژگی‌های اکتسابی محیط است که آن را به مکانی مطلوب، مناسب و جذاب برای زندگی و کار تبدیل می‌کند. نوشتار حاضر در پی آن است که با هدف شناخت پایه‌ای از وضعیت حاکم به زیست‌پذیری شهر قائمشهر بپردازد. برای دستیابی به این هدف با بهره‌گیری از روش توصیفی - تحلیلی و ابزار پرسشنامه محقق ساخته؛ ۳۸۳ نفر از شهروندان ساکن شهر قائمشهر به روش نمونه‌گیری احتمالی (تصادفی ساده) مورد ارزیابی قرار گرفته و اطلاعات جمع‌آوری شده با استفاده از تحلیل‌های آزمون‌های T تک نمونه‌ای، آزمون فریدمن، در نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفتند. نتایج به دست آمده نشانگر این است که با توجه مقایسه سه مولفه اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی شهر قائم شهر، مقدار میانگین رتبه‌ای در بعد اجتماعی برابر با ۱/۴۸، بعد اقتصادی برابر با ۱/۵۴ و بعد زیست محیطی برابر با ۲/۹۸ بوده است و مقدار آزمون فریدمن که بر مبنای آماره کای دو محاسبه می‌شود برابر با ۵۵۱/۳۲۶ و سطح معنی داری ۰/۰۰۰ بوده که نشان می‌دهد تفاوت معنی‌داری بین این سه مولفه وجود دارد. در بعد اجتماعی زیر شاخص کیفیت دفع آب‌های سطحی در شاخص خدمات بهداشتی و درمانی به همراه تمامی موارد در شاخص زیر بنایی دارای میانگین کمتر از حد نرمال می‌باشند که نشانگر عدم زیست‌پذیری در شاخصهای موجود می‌باشد. همچنین در بعد اقتصادی شاخص اشتغال و مسکن دارای وضعیت مناسبی نبوده و باید راهکارهای مناسب در این خصوص مدنظر مدیران و دست‌اندرکاران قرار گیرد. تمامی ابعاد شاخص زیست محیطی دارای حداقل میانگین لازم می‌باشند که نشانگر زیست‌پذیری کامل این بعد می‌باشد.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۰/۲۷

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۲/۱۶

شماره صفحات: ۲۱۵-۲۲۸

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

واژه‌های کلیدی:

زیست‌پذیری شهری، ابعاد زیست-پذیری، توسعه پایدار، قائم شهر

استاد: کرکه‌آبادی، زینب، بهروزی، حمزه، (۱۴۰۱): بررسی و تحلیل مولفه‌های زیست‌پذیری شهری در راستای توسعه پایدار

(مورد پژوهی: قائم شهر)، فصلنامه پژوهشی و برنامه‌ریزی شهری، سال ۱۳، شماره ۵۱، مردادشت، صص ۲۱۵-۲۲۸.

DOI: 10.30495/JUPM.2021.24622.3483

* نویسنده مسئول: زینب کرکه‌آبادی

نشانی: دانشیار گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران.

تلفن: ۰۹۱۲۵۳۲۵۷۱۴

پست الکترونیکی: karkehabadi@yahoo.com

مقدمه

زیست‌پذیری که معادل انگلیسی Livability است در فرهنگ آکسفورد به معنای (دارای ارزش زندگی) تعریف شده است (Veenhov, 1955). اصطلاح زیست‌پذیری از دهه ۱۹۸۰ تا کنون مورد استفاده است و قبل از این در ادبیات وجود نداشته است و به کیفیت زندگی، استاندارد زندگی، رفاه عمومی در یک منطقه یا شهر اشاره دارد. این مفهوم برای ارزیابی عملکرد شهرها از لحاظ سطوح زندگی که برای ساکنان فراهم کرده است استفاده می‌شود که از بهترین سطح زندگی تا بدترین سطح زندگی را در بر می‌گیرد (Mastura et al, 2017:82). در تعریف دیگر زیست‌پذیری به عنوان مکان با کیفیت، محیط زیست با کیفیت شهری تعریف شده است (Barton, 2014:5312). و در واقع همان دستیابی به کیفیت برنامه ریزی شهری خوب یا مکان پایدار است (Sasan Pouro et al., 2014: 132) در نهایت و نتیجه گیری از تعاریف می‌توان گفت که زیست‌پذیری به سیستم شهری سالم، امن، با دسترسی مناسب اطلاق می‌شود. که کیفیت بالای زندگی و محیطی جذاب برای شهروندان به ارمغان می‌آورد و اصول اساسی این مفهوم شامل: دسترسی، برابری و مشارکت است (Shaheen et al., 2016:81). توسعه به مفهوم امروزی آن از زمانی در بین جوامع رایج گردید که افزایش روزافزون شکاف‌های طبقاتی با مکانیزه شدن صنعت شتاب بیشتری پیدا کرد و این فرایند در مدت زمان اندکی تا سرحد طغیان جوامع گسترش پیدا نمود. در جهان امروز، شهرها مکان اصلی کار و زندگی انسانها شده‌اند بطوریکه بیشتر شهرهای بزرگ با مشکلاتی چون جدایی‌گزینی قومی، تفکیک کاربری‌ها، جدایی محل کار از سکونت، فرسودگی محلات، افزایش ترافیک خیابانها، محرومیت و نابرابری‌های اجتماعی-اقتصادی سلامت، رفاه آموزشی و تفریحی و ... مواجه‌اند. که سبب شده امروزه رهیافت‌های گوناگونی از جمله پایداری، کیفیت زندگی، رشد هوشمند، نوشهرگرایی و زیست‌پذیری برای مواجهه با این شرایط مطرح گردد.

پیشینه تحقیق و مبانی نظری

شهرنشینی نوین ابزاری برای توسعه است که از محله‌های متراکم و در دسترس که طرفدار ایجاد پیاده روی و فعالیت‌های همجوار هستند، حمایت می‌کند. (استینسلاو وچاپین: 47، 2019) نظریه زیست‌پذیری برای اولین بار بر مبنای بررسی آبراهام مازلو (۱۹۴۵) درباره نیازهای انسانی شکل گرفت. بر اساس هرم مازلو، انسانها در درجه اول برای رفع احتیاجات پایه‌ای خود و پس از آن برای رفع نیازهای لایه بالاتر تلاش می‌کنند. (Sasanpour et al., 2018:243).

زانگ و همکاران (۲۰۱۸) در ارزیابی و تعیین رضایتمندی از زیست‌پذیری شهری در چین، نتیجه گرفتند که شش بعد زیست‌پذیری شهری تأثیرات مثبت و معناداری بر رضایت کلی از کیفیت زندگی شهری دارند که از این

میان، محیط طبیعی، حمل و نقل مناسب و سلامت از عوامل تأثیرگذار هستند. همچنین ویژگی‌های اجتماعی و اقتصادی مانند موقعیت جغرافیایی، نوع مسکن، آموزش، اندازه خانواده، سن و هویت مکانی بر رضایتمندی از کیفیت زندگی شهری تأثیر می‌گذارد، اما میزان تأثیرات آنها به مراتب کمتر از سایر ابعاد زیست‌پذیری شهری است (Zang et al., 2018:92). لئو و لین (۲۰۱۷) در بررسی زیست‌پذیری شهری و توسعه گردشگری در چین به این نتیجه رسیدند که گردشگری با توجه به کیفیت زندگی محلی خنثی نیست. با تغییر نقش شهرهای سنتی و رونق گردشگری شهری در چین، تعامل گردشگری و قابلیت زندگی محلی به طور فزاینده‌ای برای برنامه‌های توسعه پایدار مناطق شهری مهم است. از یک طرف قابلیت زندگی شهری و عوامل مرتبط به آن به توسعه گردشگری کمک می‌کند و از طرف دیگر گردشگری تأثیری معکوس بر قابلیت زندگی در مناطق شهری دارد (Liu and Lin, 2017:99). سوفسکا (۲۰۱۷) به بررسی زیست‌پذیری یک شهر با استفاده از راه حل‌های هوشمند و برنامه‌ریزی شهری برای ایجاد آینده قابل سکونت در شهر اسکوپیه مقدونیه پرداخته‌اند. به عنوان نسلی که در قرن شهری زندگی می‌کند، معتقد است که بی‌شک شهر باید تغییر کند تا بتواند پایداری و انعطاف‌پذیری و بیشتر از همه زیست‌پذیری را به دست بیاورد. شهرهای مختلف مراحل متفاوتی برای رسیدن به توسعه دارند، اما حرکت به سوی شهرهای زیست‌پذیر در آینده باید از راهکارهای هوشمندانه شهری بهره‌گیرد و برنامه‌ریزی و مدیریت شهری با هدف توسعه پایدار به سوی ساخت شهرهای سبز حرکت کند. (Sofeska, 2017:442).

اهمیت زیست‌پذیری

همانطور که گفته شد زیست‌پذیری یکی از مهم‌ترین ایده‌های برنامه‌ریزی شهری است و برنامه ریزان و سیاست‌گذاران به زیست‌پذیری بعنوان اصل راهنما برای سرمایه‌گذاری و تصمیم‌گیری استناد می‌نمایند. که به محیط فیزیکی، اجتماعی و اقتصادی شهر شکل می‌دهد. با وجود اجماع در زمینه اهمیت و اجتناب ناپذیری زیست‌پذیری، تنوع گسترده‌ای از زیست‌پذیری برای آن وجود دارد و بیشتر محققان آن را دشوار برای تعریف و اندازه‌گیری بیان کرده‌اند. با این وجود آنچه همواره در تعریف زیست‌پذیری بر آن تأکید شده است در نظر گرفتن کلیت آن است. چنان که ریسینزیکی در بیان اهمیت کلیت زیست‌پذیری آن را به یک پیاز تشبیه کرده است. بنا بر تعبیر او زیست‌پذیری همچون پیاز است در ظاهر ساده اما متشکل از لایه‌های متعدد است. اگر به هر لایه

جداگانه و مجزا از یکدیگر نگریسته شود، کلیت آن از بین می‌رود دیدگاه‌های مربوط به زیست‌پذیری و توسعه پایدار در جدول شماره ۱ ارائه شده است (Mastura et al. 2017:12).

جدول ۱. دیدگاه‌های محققان مختلف در مورد زیست‌پذیری و توسعه پایدار

محقق	حوزه	سال	دیدگاه
مایکل ساوتورث	زیست‌پذیری	۱۹۸۹	معتقد است که زیست‌پذیری یک ارزش دارای ابهام است که توسط افراد گوناگون به صورت متفاوتی تفسیر می‌شود.
دیوید گادشالک	زیست‌پذیری	۲۰۰۴	پیشنهاد می‌کند که زیست‌پذیری یکی از بزرگترین ایده‌های برنامه‌ریزی شهری در دوران معاصر است.
نیومن	زیست‌پذیری	۲۰۰۱	معتقد است زیست‌پذیری مجموعه الزامات انسانی است که باعث رفاه اجتماعی، سلامت و رفاه مردم می‌شود.
بانک جهانی	توسعه	۲۰۰۳	توسعه بسط طیف امکانات انسانهاست که شامل دسترسی به حق اشتغال، درآمد، تحصیل، بهداشت و محیط زیست است.
راجرز	توسعه	۱۹۸۵	توسعه را می‌توان به عنوان فراگرد و مشارکت و وسیع در دگرگونی اجتماعی تعریف نمود که به منظور ایجاد پیشرفت مادی و اجتماعی (برابری بیشتر، آزادی و دیگر ویژگی‌های ارزشی) برای اکثریت مردم انجام می‌شود و از طریق به دست آوردن کنترل بیشتر بر محیط اطرافشان به دست می‌آید.
میسرا اقتصاددان هندی	توسعه	۱۹۸۵	توسعه به عنوان یک مفهوم متعالی، دستاورد بشری و پدیده چند بعدی است و فی نفسه یک مسلك (ایدئولوژی) به حساب می‌آید. توسعه به دلیل این که دستاورد انسان محسوب می‌گردد، در محتوا و نمود، دارای مختصات فرهنگی است. بنابر این توسعه دستیابی فزاینده به ارزش‌های فرهنگی خود است، این مفهوم در بر گیرنده موارد زیر است: ۱- توسعه یک فرایند است ۲- توسعه در نهایت به ارزش‌ها ختم می‌گردد ۳- این ارزش‌ها مربوط به مردمانی است که می‌خواهند فرایند توسعه را دنبال کنند.
مایکل تودارو	توسعه	۱۹۷۸	توسعه را باید جریان چند بعدی دانست که مستلزم تغییرات اساسی در ساخت اجتماعی، طرز تلقی عامه و نهادهای ملی و نیز رشد اقتصادی، کاهش نابرابری و ریشه کن کردن فقر مطلق است
دادلی سیرز	توسعه	۱۹۶۸	توسعه را جریانی چند بعدی می‌داند که تجدید سازمان و سمت‌گیری متفاوت کل نظام اقتصادی-اجتماعی را به همراه دارد
از دیدگاه دینی	توسعه	۱۹۹۰	توسعه دارای مفهوم وسیعی است که بار مادی و معنوی و اجر اخروی دارد. در نگرش دینی، رفتارهای انسانی باید همسو با هدف‌های متعالی باشد که رضایت باری تعالی را جلب کند. شاید از نظر معرفت دینی (اسلام) مناسب‌ترین واژه در مورد توسعه واژه‌ی عمران باشد که در قران و روایات نیز آمده است و آن را یکی از اهداف خلقت انسان بر روی زمین معرفی کرده‌اند.

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۸

پایداری

توسعه: به مفهوم عام، نوعی از دگرگونی است که انسان با تلاش و کوشش آگاهانه جهت رفع نیازها و تامین امنیت، در خود و محیط ایجاد می‌کند. (Zarabi et al., 2009: 2)

مفهوم پایداری: پایداری به معنای تداوم در امری همچون فعالیت و ایجاد (موازنه پویا) میان عوام مل موثر فراوان نظیر عوام مل طبیعی، اجتماعی، اقتصادی، مورد نیاز نوع بشر می‌باشد. برای تحلیل وضعیت پایداری باید به ۳ بعد توجه شود: سیاست‌های عمومی، جنبه‌های تاریخی و ارزش‌های جایگزین. (Aliabadi, 2012: 25)

مفهوم توسعه پایدار: برخی از صاحب‌نظران از توسعه پایدار تعاریف متعددی کرده‌اند که عبارتند از:
- در تعریف عام توسعه پایدار به عنوان یک فرایند لازمه بهبود و پیشرفت است فرایندی که اساس بهبود وضعیت و از بین برنده کاستی‌های اجتماعی- فرهنگی جوامع است (Soltanipour et al., 2016,1).

زیست‌پذیری و توسعه پایدار

اگر چه مفهوم زیست‌پذیری و توسعه پایدار دارای وجوه مشترک فراوانی می‌باشد اما در بعد زمانی و مکانی دچار افتراق معنا می‌شوند.

بسیار میان دو مفهوم زیست‌پذیری و کیفیت زندگی سبب شده است اغلب به جای هم به کار روند، اما تفاوت میان این دو را می‌توان در وجود امکانات محیط‌های ساخته شده و طبیعی (زیست‌پذیری و تجربه و قضاوت (خوب، بد، یا بی‌تفاوت) کاربران پس از استفاده از آنها (کیفیت زندگی) عنوان کرد. (Isa Lou et al., 2014: 111)

رشد هوشمند:

رشد هوشمند در اواسط دهه ۱۹۹۰، جنبه‌شی به منظور هدایت و کنترل رشد شهری مورد توجه قرار گرفت که به نام رشد هوشمند شهرت یافت. این جنبش که از تلاش‌ها برای کنترل رشد بیرویه شهری ریشه می‌گرفت، بر ترویج توسعه شهری فشرده‌تر و از نظر اقتصادی کارآمدتر (با کاهش هزینه‌های زیرساخت و هدایت تسهیلات دولتی به سمت توسعه مراکز شهری موجود (و نه حومه‌ها))، حفظ فضاهای عمومی، محدود کردن گسترش بیرونی شهرها، استفاده از فضاهای بدون استفاده داخل شهر و بازطراحی جوامع و محله‌ها تمرکز داشت (Wheeler, 2014: 4). جان هاپکینز خلق جوامع زیست‌پذیر، تجدید حیات مراکز شهری و مناطق تجاری قدیمی را از اهدا اصلی این نوع رشد می‌داند و داوون رشدی را هوشمند می‌داند که دارای ویژگی‌هایی چون منطقه‌بندی مختلط، بازسازی و تجدید حیات مناطق قدیمی، کاهش استفاده از اتومبیل شخصی و حمایت از فضاهای باز باشد (Ghorbani et al., 2008: 166-165). با وجود این، اگرچه میتوان گفت رشد هوشمند و زیست‌پذیری در بسیاری مفاهیم و اصول مورد تاکید با یکدیگر همپوشانی دارند، اما تمرکز گسترده رشد هوشمند بر مدیریت رشد شهر و بخشهای داخلی و درونی شهر تا اندازه‌های این دو مفهوم را از یکدیگر متمایز می‌کند. از این رو، شاید بتوان گفت رشد هوشمند ابزاری برای تحقق زیست‌پذیری و توسعه جوامع پایدار است (Khorasani, 2014: 56).

نوشهرگرایی:

جنبش مشهور به نوشهرگرایی، استراتژی متداول دیگری برای ایجاد جوامع جذابتر، کارآمدتر و زیست‌پذیرتر است که زندگیهای خرد مقیاس و انسان محور گذشته را در نظام برنامه‌ریزی فعلی تکوین و توسعه میدهد (Sarafi et al, 2014: 80). تنوع در محله از طریق ایجاد خانه‌های گوناگون با قیمتهای مختلف (Embry, 2009: 13)، از این رو، نوشهرگرایی گزینه‌ای برای مقابله با پراکندگی شهری، زوال و پرمردگی، حمل و نقل خودرو محور، جدایی کاربری‌ها

چرا که دغدغه اصلی توسعه پایدار تهدید آثار بلند مدت طراحی و برنامه‌ریزی در مقیاس جهانی است. دغدغه اصلی زیست‌پذیری در ارتباط با مکانی خاص و زمان حال است که با سه رویکرد به آن توجه می‌شود (Yong and Hermanson, 2013: 13).

۱- توسعه پایدار و زیست‌پذیری در راستای یکدیگر هستند ۲- زیست‌پذیری جزئی از توسعه پایدار می‌باشد ۳- زیست‌پذیری در تضاد کامل توسعه پایدار می‌باشد. زیست‌پذیری به عنوان گستره‌ای وسیع از موضوعات مرتبط با کیفیت زندگی و رفاه عمومی در نظر گرفته می‌شود و یک مفهوم عینی است و می‌توان آن را مفهوم مبتنی بر محور در نظر گرفت، که عموماً به عناصری چون مسکن، محله یا شهر اشاره دارد که به کیفیت زندگی و رفاه کمک می‌کند. (Ley and Newton, 2010: 1) این در حالی است که برخی استدلال می‌کنند ارتباط زیست‌پذیری و پایداری بسیار روشن نیست. چون زیست‌پذیری ممکن است به اهداف زیست محیطی کمتری توجه کند. اما جزییات و مکانیسم‌ها بیشتری را فراهم می‌کند که هدف آن افزایش دسترسی، کاهش هزینه‌های حمل و نقل و مسکن، هماهنگ کردن سیاست‌های محلی و سرمایه‌گذاری در حمل و نقل است. (Rue et al. 2011: 17) شکل شماره ۳ نشان می‌دهد که ریسک‌پذیری زیر مجموعه پایداری است و مخالف یکدیگر نمی‌باشند. البته ترکیب مفهوم زیست‌پذیری و پایداری بیانگر آن است که یک منطقه نمی‌تواند زیست‌پذیر باشد مگر در طولانی مدت آن را حفظ کند. (Lowe et al. 2013: 13) بر این اساس پایداری و زیست‌پذیری از اهداف برنامه‌ریزی مشابهی پشتیبانی می‌کنند ولی چون پایداری بیشتر بر اهداف جهانی و بلندمدت توجه دارد و زیست‌پذیری اهداف محلی و کوتاه مدت تاکید دارد می‌توان زیست‌پذیری را زیرمجموعه‌ای از اهداف توسعه پایدار دانست (Shaheen. Et al. 2016: 17).

کیفیت زندگی:

کیفیت زندگی کیفیت زندگی مفهومی چند وجهی، نسبی و متأثر از زمان و مکان و ارزشهای فردی و اجتماعی است که ابعاد عینی و ذهنی را مد نظر قرار می‌دهد (Rezvani et al., 2008: 4)، از این رو، از دیدگاه افراد و گروه‌های مختلف، به صور گوناگون تعریف شده است. برخی آن را مترادف با زیست‌پذیری و برخی اندازه‌های برای میزان جذابیت، رفاه عمومی، بهزیستی اجتماعی، شادکامی و... دانسته‌اند. بعضی نیز زیست‌پذیری را بخشی از کیفیت کلی زندگی دانسته‌اند (Mccrea. et al., 2012: 192). واحد اطلاعات اکونومیست، زیست‌پذیری را عاملی می‌داند که به کیفیت بالای زندگی کمک میکند. این درهم تنیدگی و تشابه

آمده به وسیله نرم افزار SPSS و آزمون t تک نمونه‌ای، آزمون فریدمن، تجزیه و تحلیل گردیدند.

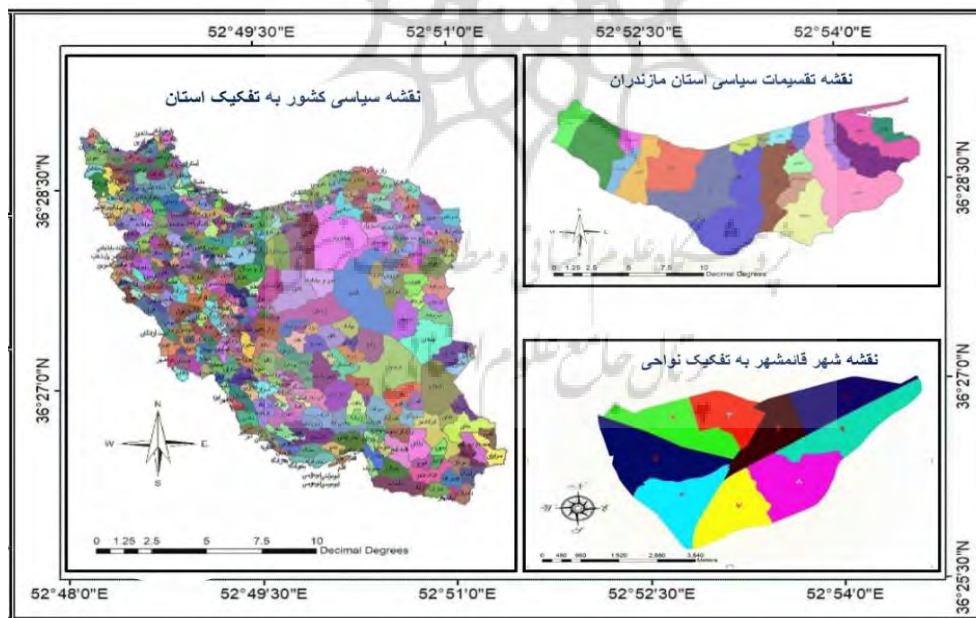
محدوده مورد مطالعه

شهر قائمشهر در ۳۶ درجه و ۲۸ دقیقه عرض شمالی تا ۵۲ درجه و ۵۳ دقیقه شرقی از نصف النهار گرینویچ واقع شده است. این شهر دارای ۲۰۴۹۵۳ جمعیت می‌باشد. مساحت این شهر ۴۵۸ کیلومتر مربع می‌باشد و از جنوب با شهرستان سوادکوه، از شمال با شهرستان جویبار، از مشرق به شهرستان ساری و از غرب با شهرستان بابل هم مرز است. این شهر به دلیل موقعیت جغرافیایی خود که از یک سو قرارگیری در مسیر اصلی عبور به سمت مشهد مقدس و از سوی دیگر یکی از مهم‌ترین راه‌های ارتباطی شمال کشور به پایتخت می‌باشد. مستعد نقش تجاری و گردشگری در سطح منطقه و کشور می‌باشد. همه ساله خصوصاً در ایام نوروز میزبان مسافران بسیاری از سراسر کشور می‌باشد. که تا حدودی سبب تقویت توان اقتصادی منطقه گردیده است. در گذشته به دلیل وجود کارخانجات متعدد نساجی و گونی بافی و ... مهاجران بسیاری از سراسر کشور و استان‌های مختلف را جذب نموده بود

و عدم سرمایه‌گذاری در بخش مرکزی شهرهاست (M.Arch, 3: 2002) و بر این باور است که مردم در جوامع قابل پیاده روی با کاربری ترکیبی در مقایسه با افراد در جوامع حومه‌ای اتومبیل محور، سرمایه اجتماعی بالاتری دارند (Embry, 2009: 15)، بنابراین مجموعه اقداماتی است که یک جامعه را جذاب، مؤثر و زیست پذیر می‌کند (NARC, 2003: 27)

مواد و روش تحقیق

روش پژوهش حاضر توصیفی و تحلیلی با بهره‌گیری از مطالعات کتابخانه‌ای و استفاده از پرسشنامه می‌باشد که از نوع کاربردی است که دلیل انتخاب این روش تبیین و تحلیل رابطه بین متغیرهای تحقیق و مطالعه تاثیر متغیرها بر یکدیگر می‌باشد. جامعه آماری آن کلیه ساکنان منطقه شهری قائمشهر است. برای تخمین حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شد که تعداد نمونه طبق این فرمول ۳۸۳ نفر می‌باشد و سپس توزیع و تکمیل پرسشنامه بصورت تصادفی ساده بین شهروندان بوده است. اطلاعات به دست

شکل ۱. نقشه محدوده مورد مطالعه، مرکز آمار ایران، گردآوری نگارنده، ۱۳۹۸

بحث و یافته‌های تحقیق

مولفه‌های بعد اجتماعی، گویه «کیفیت شبکه راهها» با مقدار میانگین ۲/۶۷ دارای بیشترین اهمیت و تاثیر بوده و گویه «کیفیت خدمات اداری و دولتی» دارای کمترین اهمیت و تاثیر بوده‌اند. همچنین در دگر مولفه بعد اجتماعی، یعنی تعلق و همبستگی، گویه «میزان تمایل به سرمایه‌گذاری در شهر» با مقدار میانگین ۳/۵۴ دارای بیشترین اهمیت و تاثیر بوده و گویه «میزان تمایل زندگی در شهر» با مقدار میانگین ۳/۱۱ دارای کمترین اهمیت و تاثیر بوده است. در مولفه مشارکت اجتماعی، گویه «میزان ارتباط شهروندان با شورای شهر و شهر داری» با مقدار میانگین ۳/۶۰ دارای بیشترین اهمیت و تاثیر در بین پاسخگویان شهرستان قائم‌شهر بوده و گویه‌های «میزان مشارکت مردم در حین انجام پروژه‌های عمرانی شهر» و «میزان مشارکت شهروندان برای آبادانی شهر» با مقدار میانگین ۳/۳۷ مشترکاً از کمترین اهمیت و تاثیر در بین پاسخگویان برخوردار می‌باشند.

در بعد اجتماعی، مولفه آموزش، گویه « درصد برخورداری از فضاهای آموزشی مناسب» با میزان میانگین ۳/۹۹ دارای بیشترین اهمیت و تاثیر بوده و گویه «کیفیت دسترسی دانش‌آموزان و دانشجویان به مدارس و دانشگاهها» با مقدار میانگین ۳/۲۹ دارای کمترین اهمیت و تاثیر در بین پاسخگویان بوده است. در بعد اجتماعی، مولفه اوقات فراغت، گویه «تعداد اماکن تاریخی» با مقدار میانگین ۳/۸۶ و گویه «تعداد کتابخانه» با مقدار میانگین ۳/۳۸ دارای کمترین اهمیت و تاثیر در بین پاسخگویان بوده است. همچنین در یکی دیگر از ابعاد اجتماعی، یعنی شاخص خدمات بهداشتی و درمانی، گویه «کیفیت خدمات پزشکی و بهداشتی» با مقدار میانگین ۳/۴۷ دارای بیشترین اهمیت و تاثیر در بین پاسخگویان و گویه «کیفیت دفع آبهای سطحی» با مقدار میانگین ۲/۰۶ دارای کمترین اهمیت و تاثیر در بین پاسخگویان بوده است. اما در بعد زیر بنایی از دیگر

جدول ۲. آزمون t تک گروهی در بعد اجتماعی

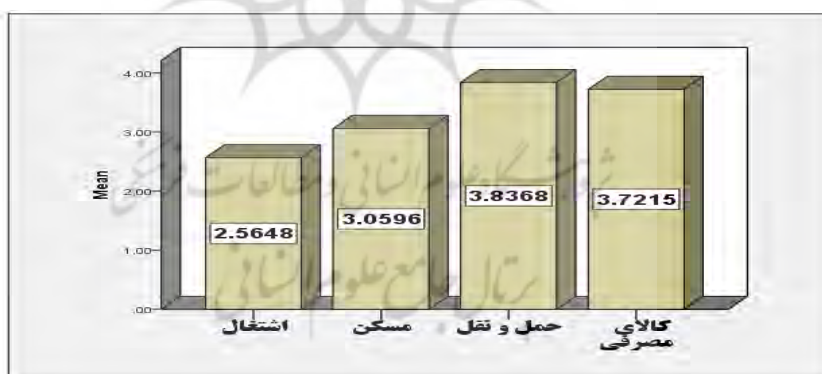
بعد	شاخص	زیر شاخص (گویه)	سطح معنا داری	مقدار T	میانگین	انحراف معیار
آموزش		درصد برخورداری از فضاهای آموزشی مناسب	۰/۰۰۰	۲۵/۶۳۱	۳/۹۹	۰/۷۲۴
		کیفیت دسترسی دانش‌آموزان و دانشجویان به مدارس و دانشگاهها	۰/۰۰۰	۴/۶۳۹	۳/۲۹	۱/۲۳۴
		کیفیت ساختمانها و تجهیزات آموزشی	۰/۰۰۰	۲۴/۹۶۱	۳/۹۱	۰/۷۱۴
		دسترسی به آموزش و پرورش خصوصی	۰/۰۰۰	۶/۵۹۰	۳/۴۲	۱/۲۴۸
اوقات فراغت		کیفیت تدریس معلمان و اساتید	۰/۰۰۰	۲۴/۸۳۵	۳/۹۴	۰/۷۴۳
		تعداد کتابخانه ها	۰/۰۰۰	۵/۷۰۳	۳/۳۸	۱/۲۹۰
		تعداد رستورانها	۰/۰۰۰	۲۶/۷۸۷	۳/۸۲	۰/۶۰۱
		تعداد اماکن فرهنگی و مذهبی	۰/۰۰۰	۸/۶۸۰	۳/۵۲	۱/۱۷۷
خدمات بهداشتی و درمانی		تعداد اماکن تاریخی	۰/۰۰۰	۲۸/۹۴۲	۳/۸۶	۰/۵۸۳
		تعداد سینما و مکان اجرا تئاتر	۰/۰۰۰	۷/۸۹۷	۳/۵۰	۱/۲۴۹
		تعداد فضای ، فراغتی ، تفریحی و ورزشی	۰/۰۰۰	۲۵/۲۱۵	۳/۸۴	۰/۶۴۸
		تعداد بیمارستانها و درمانگاهها	۰/۰۰۰	۱۷/۳۶۹	۳/۴۴	۰/۴۹۷
زیر بنایی		کیفیت خدمات پزشکی و بهداشتی	۰/۰۰۰	۱۸/۳۰۸	۳/۴۷	۰/۵۰۰
		کیفیت بهداشت فردی و عمومی	۰/۰۰۰	۱۲/۹۶۲	۳/۳۱	۰/۴۶۱
		دسترسی به مراقبت‌های بهداشتی خصوصی و عمومی	۰/۰۰۰	۱۶/۹۱۳	۳/۴۳	۰/۴۹۵
		دسترسی به داروخانه	۰/۰۰۰	۱۵/۲۵۶	۳/۳۸	۰/۴۸۶
امنیت		کیفیت دفع آبهای سطحی	۰/۰۰۰	-۲۵/۸۳۵	۲/۰۶	۰/۷۱۴
		کیفیت از بین بردن حیوانات مودی	۰/۰۰۰	۱۵/۵۹۶	۳/۳۹	۰/۴۸۸
		کیفیت شبکه راهها	۰/۰۰۰	-۵/۳۳۲	۲/۶۷	۱/۱۹۸
		کیفیت آب شهری	۰/۰۰۰	-۱۷/۰۰۹	۲/۱۲	۱/۰۰۹
		کیفیت شبکه آب ، برق ، گاز ، تلفن ، اینترنت ، پست	۰/۰۰۰	-۹/۰۳۶	۲/۵۱	۱/۰۶۳
		کیفیت خدمات اداری و دولتی	۰/۰۰۰	-۱۹/۸۱۵	۲/۱۱	۰/۸۷۹
		کیفیت معابر و میادین	۰/۰۰۰	-۷/۶۱۳	۲/۵۴	۱/۱۷۵
		تعداد جرایم خشن (قتل و ...)	۰/۰۰۰	۶/۵۹۳	۳/۴۱	۱/۲۰۹
		تعداد جرایم غیر خشن (دزدی و ...)	۰/۰۰۰	۵/۲۴۰	۳/۳۲	۱/۱۹۹
		درصد امنیت عبور از جاده و خیابان از نظر سرعت	۰/۰۰۰	۷/۴۳۳	۳/۵۰	۱/۳۰۶

ادامه جدول ۲. آزمون t تک گروهی در بعد اجتماعی				
۱/۲۱۵	۳/۳۴	۵/۴۲۷	۰/۰۰۰	میزان امنیت تردد زنان و دختران در طی شبانه روز
۱/۲۱۳	۳/۵۱	۸/۲۵۹	۰/۰۰۰	تعداد پاسگاههای نظامی و انتظامی
۱/۱۳۶	۳/۱۱	۱/۸۸۸	۰/۰۰۰	میزان تمایل زندگی در شهر
۱/۲۲۳	۳/۵۴	۸/۶۰۸	۰/۰۰۰	میزان تمایل به سرمایه گذاری در شهر
۱/۱۹۳	۳/۳۲	۵/۲۶۹	۰/۰۰۰	کیفیت روابط همسایگان و بستگان با یکدیگر
۱/۲۲۱	۳/۲۸	۴/۴۷۹	۰/۰۰۰	میزان امیدواری به بهبود شرایط زندگی
۱/۱۸۴	۳/۱۴	۲/۲۸۷	۰/۰۰۰	میزان تعلق به مکان (محله ، منطقه، شهر)
۱/۲۶۳	۳/۳۵	۵/۴۲۲	۰/۰۰۰	میزان احترام شهروندان به یکدیگر
۱/۱۵۷	۳/۴۲	۷/۰۶۸	۰/۰۰۰	میزان قابل اعتماد بودن شورای شهر و شهرداری برای شهروندان
۱/۳۰۳	۳/۴۰	۶/۰۸۰	۰/۰۰۰	میزان روحیه کارگروهی در بین شهروندان
۱/۱۲۷	۳/۳۷	۶/۴۸۱	۰/۰۰۰	میزان مشارکت شهروندان برای آبادانی شهر
۱/۱۶۵	۳/۶۰	۱۰/۰۴۸	۰/۰۰۰	میزان ارتباط شهروندان با شورای شهر و شهرداری
۱/۱۶۴	۳/۳۷	۶/۲۳۵	۰/۰۰۰	میزان مشارکت مردم در حین انجام پروژه های عمرانی شهر

منبع : یافته های تحقیق، ۱۳۹۸

در بعد اقتصادی، مولفه اشتغال، گویه « تناسب بار تکفل » با مقدار میانگین ۳/۴۳ دارای بیشترین اهمیت و تاثیر و گویه «داشتن شغل مناسب» با مقدار میانگین ۲/۰۵ دارای کمترین اهمیت و تاثیر بوده است. در مولفه مسکن از بعد اقتصادی، گویه «تعداد اتاق‌های کافی در مسکن» با میزان میانگین ۳/۶۱ دارای بیشترین اهمیت و گویه «میزان برخورداری از سیستم دفع بهداشتی و فاضلاب» با مقدار میانگین ۲/۵۲ دارای کمترین اهمیت و تاثیر بوده است. در مولفه حمل‌ونقل نیز، گویه « وجود پایانه‌های مسافربری درون شهری و برون شهری» ۴/۲۳ دارای بیشترین اهمیت و تاثیر و گویه «کیفیت حمل و نقل عمومی» با مقدار میانگین ۳/۳۹ دارای کمترین اهمیت و تاثیر بوده است. در مولفه کالای مصرفی، گویه «میزان مصرف انرژی» با میزان میانگین ۴/۱۶ دارای بیشترین اهمیت و تاثیر و گویه « میزان مصرف مواد غذایی» با میزان میانگین ۳/۴۲ درای کمترین اهمیت و تاثیر در بین پاسخگویان شهرستان قائم شهر بوده است

شکل ۲. نمودار شاخص‌های اقتصادی زیست پذیری، منبع یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۸

«کیفیت طبیعی شهر» با مقدار میانگین ۳/۸۹ دارای کمترین اهمیت و تاثیر بوده است. در مولفه فضای سبز نیز گویه «کمیت و توزیع پراکندگی فضای سبز» با میزان میانگین ۴/۰۹ دارای بیشترین اهمیت و تاثیر و گویه «تعداد فضای بازی برای کودکان» با مقدار میانگین ۳/۹۲ دارای کمترین اهمیت و تاثیر بوده است. با توجه به اینکه از تک تک سوالات آزمون t تک نمونه‌ای گرفته شده است، مقدار سطح معنی داری کلیه سوالات

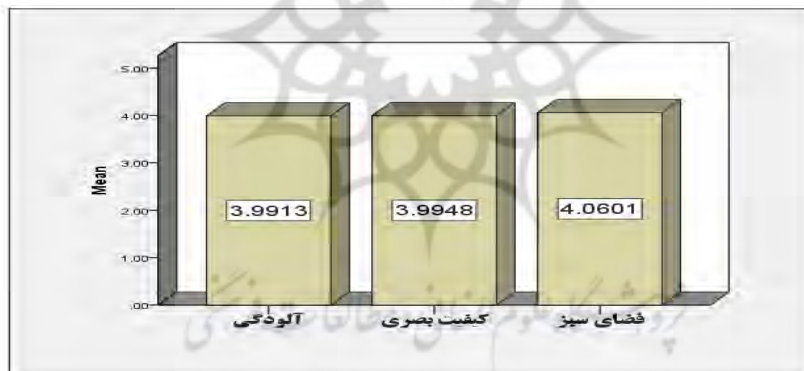
در بعد زیست محیطی، مولفه آلودگی، گویه « کیفیت جمع‌آوری زباله » با مقدار میانگین ۴/۱۰ دارای بیشترین اهمیت در بین پاسخگویان و گویه « میزان آلودگی ناشی از کارگاه و کارخانه‌های صنعتی» با مقدار میانگین ۳/۸۷ دارای کمترین اهمیت و تاثیر بوده است. در مولفه کیفیت بصری از بعد زیست محیطی، گویه «کیفیت ساختمان‌ها و معماری بناها» با مقدار میانگین ۴/۰۹ دارای بیشترین اهمیت و تاثیر بوده و گویه

کوچکتر از ۰/۰۱ و برابر با ۰/۰۰۰ بوده که نشان می‌دهد پاسخگویان با دقت به سوالات پاسخ داده‌اند.

جدول ۳. آزمون t تک‌گروهی در بعد زیست‌محیطی

بعد	شاخص	زیرشاخص (گویه)	سطح معناداری	مقدار T	میانگین	انحراف معیار
زیست‌محیطی	آلودگی	میزان کیفیت هوا	۰/۰۰۰	۲۶/۵۴۰	۴/۰۱	۰/۷۴۳
		میزان آلودگی ناشی از رفت و آمد وسایل نقلیه	۰/۰۰۰	۲۶/۱۹۴	۴/۰۶	۰/۷۹۲
		میزان آلودگی ناشی از کارگاه و کارخانه‌های صنعتی	۰/۰۰۰	۲۲/۶۶۰	۳/۸۷	۰/۷۵۵
		کیفیت جمع‌آوری زباله	۰/۰۰۰	۲۸/۵۹۳	۴/۱۰	۰/۷۵۲
		کیفیت جمع‌آوری فاضلاب	۰/۰۰۰	۲۲/۷۶۰	۳/۹۶	۰/۷۵۲
		میزان آرامش و فقدان آلودگی صوتی	۰/۰۰۰	۲۷/۷۲۷	۳/۹۵	۰/۸۲۴
	کیفیت بصری	کیفیت طبیعی شهر	۰/۰۰۰	۲۲/۰۰۳	۳/۸۹	۰/۶۶۹
		کیفیت ساختمانها و معماری بناها	۰/۰۰۰	۲۷/۸۸۹	۴/۰۹	۰/۶۹۹
		کیفیت بصری معابر و خیابانها	۰/۰۰۰	۲۵/۱۲۴	۴/۰۰	۰/۷۶۴
	فضای سبز	کیفیت فضای سبز شهر	۰/۰۰۰	۲۷/۸۷۴	۴/۰۹	۰/۷۸۱
		تعداد فضای بازی برای کودکان	۰/۰۰۰	۲۴/۸۲۵	۳/۹۲	۰/۷۶۳
		تعداد پارک	۰/۰۰۰	۲۸/۰۰۶	۴/۱۱	۰/۷۷۴
		کیفیت کوچه و خیابانها از نظر زیبایی	۰/۰۰۰	۳۱/۱۳۷	۴/۰۶	۰/۶۶۵
		کمیت و توزیع پراکندگی فضای سبز	۰/۰۰۰	۲۸/۱۳۹	۴/۱۳	۰/۷۸۳

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۸

شکل ۳. نمودار شاخص‌های زیست‌محیطی زیست‌پذیری، منبع یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۸

مبنای آماره کای دو محاسبه می‌شود برابر با ۵۵۱/۳۲۶ و سطح معنی‌داری ۰/۰۰۰ بوده که نشان می‌دهد تفاوت معنی‌داری بین این سه مولفه وجود دارد.

با توجه مقایسه سه مولفه اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی شهرستان قائم‌شهر (جدول شماره ۵)، مقدار میانگین رتبه‌ای بعد اقتصادی برابر با ۱/۵۴، بعد اجتماعی برابر با ۱/۴۸ و بعد زیست‌محیطی برابر با ۲/۹۸ بوده است که مقدار آزمون فریدمن که بر

جدول شماره (۶) آزمون فریدمن جهت بررسی و تحلیل مولفه‌های زیست‌پذیری شهری در راستای توسعه پایدار قائم‌شهر

رتبه	میانگین رتبه	مولفه‌ها
۱/۵۴	۱/۵۴	اقتصادی
۱/۴۸	۱/۴۸	اجتماعی
۲/۹۸	۲/۹۸	زیست‌محیطی
۵۵۱/۳۲۶	۵۵۱/۳۲۶	آماره خی دو
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	سطح معنا

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۸

شکل شماره (۱۰) نمودار رتبه مولفه‌های زیست‌پذیری شهر قائمشهر، منبع یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۸

نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها:

آنالیز داده‌ها اینطور نتیجه‌گیری می‌شود که بعد زیست محیطی با دارا بودن بیشترین میانگین دارای زیست‌پذیری کامل و بعد اقتصادی بجز آیت‌ها و زیر سیستم‌های یاد شده دارای زیست‌پذیری نسبی می‌باشد که می‌طلبد جهت رفع نواقص و نقاط ضعف اعلام شده تدابیری از سوی مسولان امر و مدیران شهری اندیشیده شود. لازم به ذکر است نتایج این تحقیق با مقاله ارائه شده توسط Rue et al. 2011 و Ley and Newton, 2010 در زمینه‌های اشتغال، مسکن، رفاه شهروندان، کیفیت آب، دفع زباله و فاضلاب و ... دارای همخوانی می‌باشد.

پیشنهادها

- ۱- در بعد اجتماعی منطقه مورد مطالعه به مقوله عوامل زیر بنایی (کیفیت آب شهری - جمع‌آوری زباله و فاضلاب - کیفیت شبکه راه‌ها و...) توجه ویژه‌ای گردد.
- ۲- در بعد اقتصادی فراهم آمدن زمینه‌ای برای ایجاد اشتغال پایدار در منطقه مورد مطالعه مورد تاکید است.
- ۳- در بعد زیست محیطی توجه به مقوله آلودگی (دفع فاضلاب و زباله‌ها و...) با توجه به شرایط اقلیمی منطقه تاکید می‌گردد.

با توجه به یافته‌های تحقیق می‌توان گفت که زیست‌پذیری با شاخص‌های اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی و زیر شاخص‌های خود شرایط را برای ایجاد توسعه پایدار فراهم می‌کنند. بر همین اساس تحقیق پیش رو نیز به دنبال بررسی میزان زیست‌پذیری در محدوده مورد مطالعه یعنی شهر قائمشهر و ارائه راهکارهای مناسب برای رشد و تعالی ابعاد و مولفه‌های آن بوده است.

نتایج بدست آمده نشان داد که بعد زیست محیطی منطقه با بررسی زیر شاخص‌های موجود آن دارای مطلوبیت بیشتر برخوردار می‌باشد که می‌توان این امر را در موقعیت جغرافیایی منطقه و شرایط اقلیمی آن جستجو کرد. با بررسی بعد اقتصادی زیر شاخص‌های حمل و نقل و اشتغال به ترتیب دارای بیشترین و کمترین اولویت می‌باشند. در بعد اجتماعی زیست‌پذیری بررسی‌ها نشان داد شهر قائمشهر با توجه به میانگین‌ها و سطوح معنی‌داری هر شاخص از وضعیت مطلوب برخوردار است زیرا بجز آیت‌ها زیر بنایی و کیفیت آب‌های سطحی بقیه شاخص‌ها دارای شرایط مناسب جهت زیست‌پذیری می‌باشند. در مجموع

References

- 1- Aliabadi, Mohammad (2012), The place of reason in the concept of urban sustainability Another look at the theoretical foundations of Islamic architecture and urban planning, Iranian Journal of Architectural Studies, Volume 1, Number 1; Page 25 to Page 37.
- 2- Bandar Abad, Alireza (2011): A livable city from basics to meaning, Azarakhsh Publications, first edition, Tehran, pp. 55-67

- 3- Burton, M. (2014). Quality of place. In Encyclopedia of quality of life and Well-Being research (pp. 5312–5314): Springer.
- 4- De Jong, M., et al., (2015). Sustainable-smart-resilient-low carbon-eco-knowledge cities; making sense of a multitude of concepts promoting sustainable urbanization. Journal of Cleaner production, 109, pp. 25-38.
- 5- Embry, M. (2009) Designing community: The application of new urban principles to

- create authentic communities, Thesis Project, Master of Science Department of Geography.
- 6- Geography and Rural Planning, Faculty of Geography, University of Tehran, Tehran. Pp. 45-52
- 7- Ghanbari, Mohammad, Shokouhi, Mohammad Ajza, Rahnama, Mohammad Rahim, Kharazmi, Omid Ali, (2016), An analysis of urban viability with emphasis on security and sustainability (Case study: Mashhad metropolis), Political Geography Research Quarterly, first year, third issue.
- 8- Ghorbani, Zeinab; Khakpour, Baratali; Mafi, Ezatullah; 1392. Analysis of the spatial distribution of quality of life in the neighborhoods of Chalous, research and urban planning, No. 13, pp. 18-1.
- 9- Hatami Nejad Hossein, Rezvani Mohammad Reza, Khosravi Kurdistan Fariba, Measuring the livability of the second region of Sanandaj, Journal of Spatial Analysis of Environmental Hazards Winter 2014. pp. 81-92
- 10- Heylen, K. (2006). Liveability in social housing: three case studies in Flanders.
- 11- Issa Lou, Ali Asghar, colleagues 2014. Fig. Viability of a New Approach to Improve the Quality of Life in Rural Communities (Case Study: Qom County, Kahak Ward), Quarterly Journal of Housing and Rural Environment, No. 146, pp. 120-107
- 12- J. Midgley and M. Livermore (1998), "Social Capital and Local Economic Development: Implications for Community Social Work Practice," Journal of Community Practice 5(1/2): 29-40.
- 13- K., & Rickson, K. (2010). Happy people in mixed-up places: The association between the degree and type of local socioeconomic mix and expressions of neighbourhood satisfaction. Urban Studies, 47(3), 467-485.
- 14- Khorasani, Mohammad Amin (2012): "Explaining the viability of suburban villages
- 15- Khorasani, Mohammad Amin, Rezvani, Mohammad Reza, Matiei Langroudi, Seyed Hassan, Rafieian, Mojtaba (2012) Measuring and evaluating the viability of suburban villages (Case study: Varamin city), Rural Research Quarterly, Winter 2012, third year, No. 4, pp. 104-79.
- 16- Ley D. (1990). Urban liveability in context. Urban Geography, 11(1), pp. 31-35.
- 17- Ley, A. and Newton, P. (2010) 'Creating and sustaining liveable cities', in Kallidaikurichi, S. and Yuen, B. (Eds.): Developing Living Cities: From Analysis to Action, World Scientific, Singapore.
- 18- Litman, T. 2011. Sustainability and Livability: Summary of Definitions, Goals, Objectives and Performance Indicators. Victoria, Canada: Victoria Transport Policy Institute.
- 19- Liu, and Lin, 2017, Urban Livability and Tourism Development in China: Analysis of Sustainable Development by Means of Spatial Panel Data. Habitat International, Vol. 68, PP99-107
- 20- M. Arch. (2002) New Urbanism & Development in Contemporary China, Thesis Project, Master of Architecture.
- 21- Mastura Adam, Norafida Ab Ghafar, Abubakar Ahmed, and Keumala Nila, (2017), A Systematic Review on City Liveability Global Research in the Built Environment: Publication and Citation Matrix, Journal of Design and Built Environment, Special Issue .
- 22- McCrea, R., & Walters, P. (2012). Impacts of urban consolidation on urban liveability: Comparing an inner and outer suburb in Brisbane, Australia. Housing, Theory and Society, 29(2), 190-206.
- 23- McCrea, R., Stimson, R., & Western, J. (2005). Testing a moderated model of satisfaction with urban living using data for Brisbane-South East Queensland, Australia. Social Indicators Research, 72(2), 121-152. <http://dx.doi.org/10.1007/s11205-004-2211->
- 24- Mercer Quality of Living Survey. (www.mercer.com).
- 25- Mohamad, Kashef, (2016), Urban livability across disciplinary and professional boundaries, Frontiers of Architectural Research.
- 26- National Association of Regional Councils (NARC). (2003), U.S. Department of Transportation. Newton, P. (2012), Liveable and Sustainable? Socio-Technical Challenges for Twenty-First-Century Cities, Journal of Urban Technology, Vol. 19, pp 81-102.
- 27- Omuta, G. E. (1988). The quality of urban life and the perception of livability: A case study of neighbourhoods in Benin City, Nigeria. Social Indicators Research, 20(4), 17-440.
- 28- Rezvani, Mohammad Reza; Mansoorian, Hossein; 2008. Assessing Quality of Life: A
- 29- Robert Steuteville (2016), "What is a livable Community, Anyway?," Public Square, Congress for New Urbanism (www.cnu.org); at

www.cnu.org/publicsquare/2016/10/25/what-livable-community-anyway.

30- Rue, H., Rooney, K., Dock, S., Ange, K., Twaddell, H., & Poncy, A. (2011). The role of FHWA programs in livability. Retrieved from http://www.fhwa.gov/livability/state_of_the_practice_summary/research2011.pdf; September 28, 2012

31- Sarafi, Muzaffar, Tavakoli Nia, Jamileh, Mohammadian determined, Hassan. (1393). New ideas in urban planning. Tehran: Qadiani.

32- Sasanpour, Farzaneh, Toulaei, Simin, Jafari Asadabadi, Hamzeh (2014) The viability of cities for sustainable urban development (Case study: Tehran metropolis) Quarterly Journal of the Iranian Geographical Association, Fall 2014, New Volume, Year 12, Number 42, pp. 129-157.

33- Sasanpour, Farzaneh, Toulaei, Simin, Jafari Asadabadi, Hamzeh (2015) Measuring and Evaluating Urban Viability in Twenty-Two Districts of Tehran, Regional Planning Quarterly, Summer 2015, Volume 5, Year 5, Issue 18, Pp. 27-42.

34- Seif, AA, (2013), Modern Educational Psychology, Psychology of Learning and Education, Tehran, Doran Publishing

35- Shamaei, Ali and Leila Bigdeli (2016) Dimensions of livability in the 17th district of Tehran, Quarterly Journal of the Iranian Geographical Association, Fall 2016 New Volume, Fourteenth Year, No. 50, pp. 171-191.

36- Sofeska, E., 2017, Understanding the Livability in a City Through Smart Solutions and Urban Planning Toward Developing Sustainable Livable Future of the City of Skopje, International Conference –Green Urbanism, Procedia Environmental Sciences 37, PP. 442-453

37- Soltanipour, Farzaneh, Damari, Behzad, (2016), Journal of the Faculty of Health and Institute of Health Research, Volume 14, Number 4 # R00170; Page 1 to Page 14.

38- Stanislav, A., & Chin, J. T. (2019). Evaluating livability and perceived values of Sustainable neighborhood design: New Urbanism and original urban suburbs. Sustainable cities and society, 47, 101517.

Study of Concepts, Indicators, Models and Proposing Models for Rural Areas, Rural

39- Susan Shaheen, et al. (2016), Moving Toward a Sustainable California: Exploring Livability, Accessibility & Prosperity, UC

Berkeley Transportation Sustainability Research Center (<http://innovativemobility.org>) for the California Department of Transportation; at p81

40- Tan Khee Giap, (2014), A new approach to measuring the liveability of cities: the Global Liveable Cities Index, World Review of Science, Technology and Sust. Development, Vol. 11, No. 2, 2014.

41- Türksever, A. N. E., & Atalik, G. (2001). Possibilities and limitations for the measurement of the quality of life in urban areas. Social Indicators Research, 53(2), 163–187.

42- UNEP (2013) City-level decoupling. Urban resource flows and the governance of infrastructure transitions. A report of the Working Group on Cities of the International Resource Panel. UNEP, Nairobi

43- UN-ESA (United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division) (2014). World urbanization prospects [highlights]. The 2014 revision. (ST/ESA/SER.A/352)

44- United Nations, (2014), World Urbanization Prospects, REVISION, 2014.

45- Veenhoven, R., & Ehrhardt J. (1995). The cross-national pattern of happiness: Test of redictions implied in three theories of happiness. Social Indicators Research 34, 33–68.

46- Victorian competition and efficiency commission (2008), A state of Liveability: An inquir in to enhancing victoria's Liveability, final report

47- Visser, P., Dam, V. F., & Hooimeijer, P. (2005). The influence of neighbourhood characteristics on geographical differences in house prices in the etherlands. In European Network for Housing Research (ENHR) International Housing Conference (Vol. 29, pp. 149-169).

48- Vuchic, V. (1999) Transportation for Livable Cities, Center for Urban Policy Research, New Jersey

49- West, S. and M. Badham, (2008). A strategic framework for creating livable new communities: Final report, Victorian Growth Areas Authority: Melbourne, Victoria.

50- Wheeler, Stephen; 2014. Planning for Sustainability: Creating a Livelihood, Balanced and Ecological Society, translated by Mahmoud Jamehpour and Shokoofeh Ahmadi,

Social Science Publishing, Tehran. Baum, S., Arthurson,

51- with a quality of life approach to the case study of Varamin city", PhD thesis in

52- Woolcock, G. (2009). Measuring up? assessing the liveability of Australian cities. In State of Australian Cities: National Conference, Perth (pp. 1-19). PromacoConventions.

53- Young, E., & Hermanson, V. (2013). Livability literature review: synthesis of current practice. In Transportation Research Board 92nd Annual Meeting (No. 13-2940). Washington, DC, USA: National Association of Regional Councils.

54- Zarabi, Asghar, Mousavi, Miranjef, (2009), Study and function of small towns in

regional development (Case study: Yazd province), Journal of Geography and Environmental Planning, Volume 20, Number 2, Summer 2009

55- Ziari, Keramatullah, Hatami, Ahmad, Mesbahi, Sahar, Ashouri, Hassan (1397) Evaluation and analysis of dimensions and components of livability of small cities for sustainable development (Case study of Bandar Deylam), Geography Quarterly (Planning Regional), Fall 1398, Year 9, No. 4, pp. 569-586.

